

ПЕТИ ЈЕ ОК

Јелена Карањац, наставник математике
ОШ „Ј.Ј.Змај“, Стопања

Радећи у учионоци свако од нас наставника је непрекидно усмерен на ученике, градиво, оцене, осталу администрацију. Искуство које стекнемо кроз непосредан рад је незаменљиво, поготово ако дуго радимо у истој школи.

Ова прича почиње када сам после четири године рада само са ученицима седмог и осмог разреда (старији колега је инсистирао да ради само са петим и шестим разредом), први пут добила генерацију од петог разреда, састављену из девет подручних одељења. Након првих тестова дошло је до незадовољства:

-код ученика и родитеља, јер су код доброг дела ученика оцене биле ниже,
-код мене лично, јер сам се преиспитивала и код обраде и код састављања тестова и код оцењивања, непрекидно се консултовала са колегама из других школа и прегледала свеске своје деце шта и како раде у млађим разредима.

Коначно, то је као резултат произвело моју потребу да на Стручном активу наставника разредне наставе изнесем нека своја запажања:

- на чему је важно инсистирати у четвртог разреда (писање израза ред по ред, једначина ред по ред, прегледно коришћење свеске, да је потписивање код рачунања део задатка и не треба да се брише)
- да је пожељно да кроз неке видове слободних активности или радове из ликовног ученици наставе да користе прибор за геометрију (градиво четвртог разреда нема лекције које захтевају рад са прибором)
- да дељење са остатком треба да се записује у облику $a:b=k(r)$

Моје излагање је саслушано, а директор је сутрадан добио пријаву од стране актива да сам тим излагањем угрозила њихов идентитет, интегритет и ауторитет.

Наставак је уследио када је директор дао задатак педагогу да изврши анализу закључених оцена на крају четвртог и на крају петог и то : општи успех, оцена из математике и српског језика. То је дало податке који су мене изненадили, али који су остали готово исти свих наредних школских година. Приказујем у табели последње две обрађене године:

Школска година	Општи успех	Оцена из математике	Оцена из српског језика
2017/18.	око 24% нижи око 73% исти око 2% виши	око 23% нижи око 60% исти око 17% виши	око 30% нижи око 70% исти 0% виши
2018/19.	око 20% нижи око 75% исти око 5% виши	око 15% нижи око 70% исти око 15% виши	око 25% нижи око 75% исти 0% виши

Анализирајући податке везане само за математику, покушала сам да дођем до везе шта то ученици знају, умеју па имају боље оцене у петом него у четвртом, односно шта то недостаје ученицима па оцене на том прелазу буду ниже.

1. Стандарди за крај првог циклуса су подељени по нивоима. Пратећи те стандарде састављамо иницијалне тестове. Мишљења сам да их треба посматрати и користити за рад и током петог разреда, иако имамо исходе за пети разред. Ученици који су задржали или поправили своју оцену из математике су у високом проценту остваривали стандарде основног и средњег нивоа из првог циклуса. Зато би припрема ученика за обраде у петом разреду могла да има претходно обнављање оног дела градива из млађих разреда које је неопходно и то баш кроз наведене стандарде. Углавном подразумевамо да те елементарне ствари ученици знају, али то је често градиво трећег разреда и без обзира на једноставност, ученицима треба времена да се подсети.
2. Обавеза наставника који ће предавати у петом разреду наредне школске године да у текућој школској години по једном у полугодишту одржи час у сваком одељењу четвртог разреда је одлична замисао да се успостави контакт са ученицима. Али, то остаје само на том првом контакту. Комуникација наставника математике (а и наставника српског језика) са наставницима разредне наставе треба да постане обавеза и једних и других.
3. Пратећи садржај уџбеника другог, трећег и четвртог разреда приметно је да ученици раде добар део градива по истом редоследу у сваком од тих разреда само са већим бројевима. Очекивања ученика шта ће се радити у петом се не поклапају са оним што се по градиву ради:
 - само градиво је другачије конципирано,
 - не радимо са јако великим бројевима, али се очекује „ефикасност“ (довољно брзо, а тачно) при рачунању са бројевима до 200, па и до 1000 (до 10000 када баш желимо да искомпликујемо задатак),
 - потребно је да правилно користе геометријски прибор – лењир, шестар,
 - потребно је да се сналазе на листу папира без квадратне мреже (због прегледности и реалности на часовима Математике и због цртања на часовима Технике и технологије)...

Познавање онога шта су ученици конкретно радили у претходном циклусу, односно шта ће радити у наредном, је једнако важно као и градиво које им тренутно предајемо. Битно је и да изговоримо са чиме из претходног градива и са чиме из будућег градива је тренутна лекција повезана. Тиме стварамо :

- осећај поверења у нас саме, у оне који су учили и који ће учити ученике којима се обраћамо,

- да оно што тренутно предајемо је део већег,важног система,
- да било који предмет,а Математика поготово, има континуитет.

Примери: - дељење са остатком (3.разред), дељење са остатком (5.разред),...

модуларна аритметика, функција mod у програмским језицима,

-аритметички изрази и алгебарски изрази (записани и текстуални) вежбање поступности у раду ,записивање, приказивање „дрвета“ изрази... растављање проблема на низ корака, писање алгоритама и превођење у одговарајући програмски језик,

- алгебарски изрази (сви разреди) припрема за полиноме (7.разред)... градиво о полиномима (7.разред) се обнавља током пар часова у првој години свих средњих школа и ради се даље зависно од статуса Математике у конкретном образовном профилу,

- пропорције (6. и 7.разред по новом концепту) припрема за прву годину свих средњих школа...

Велики проблем у Математици као предмету је што не причамо о математици као науци сви ми који се наставом исте бавимо.